

РЕЦЕНЗИЯ

Член на Научно жури съгласно Заповед № Р-109-143/09.04.2024 г. на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“.

Професионално направление: 7.1. „Медицина“, научна специалност „Оториноларингология“

Автор: д-р Благовеста Христова Спасова

Тема: „ПРИЛОЖЕНИЕ НА ВИДЕОФЛУОРОСКОПИЯТА ЗА ОЦЕНКА НА НЕОХИПОФАРИНКСА ПРИ ПАЦИЕНТИ СЛЕД ЛАРИНГЕКТОМИЯ“

Член на Научното жури, изготвил рецензията

доц. д-р Александър Вълков Вълков д.м., Катедра "Очни болести, УНГ болести и Лицево-челюстна хирургия с хирургична стоматология" сектор „Ушно-носно-грлени болести“, Медицински университет - Плевен - гр Плевен.

ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА

Представеният комплект материали, на хартиен и електронен носител, е в съответствие с изискванията за придобиване на онс "Доктор" според Закона за развитие на академичния състав в РБ (ЗРАСРБ) и Правилника на Медицински университет - Варна и включва:

Заявление до ректора за разкриване на процедура по защита

Автобиография в европейски формат

Копие на диплома за ОКС „Магистър“

Заповед за зачисляване

Протоколи от проведени изпити за докторски минимум

Протокол от КС с положително решение за готовността за защита

Заповед за отчисляване с право на защита

Декларация за оригиналност

Дисертационен труд за ОНС „Доктор“ и автореферат към него

Списък с публикациите, свързани с темата на дисертационния труд

Копие на публикациите, свързани с темата на дисертационния труд

Декларация за достоверност на представените документи

Други документи: справка за потенциално плагиатство и справка за наличие на активни профили в on-line научни платформи

Представеният пакет от административни документи е подготвен прецизно и старателно.

КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ

Д-р Благовеста Христова Спасова се дипломира като магистър по „Медицина“ в Медицински университет - Варна през 2017 г. Същата година, непосредствено след завършване на висшето си образование, е асистент в УС по УНГ болести към Катедра Неврохирургия и УНГ болести в Медицински университет - Варна. От септември 2018г. е специализант по Оториноларингология в УНГ - отделение, МБАЛ "Св. Анна - Варна" гр. Варна. Научната дейност на д-р Спасова стартира още по време на следването ѝ. Участва в преподавателската дейност сред студенти по медицина и дентална медицина към Медицински университет-Варна. През 2018г. е зачислена за докторант в редовна форма на обучение за придобиване на образователна и научна

степен „Доктор“ в област на висше образование 7.Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1 Медицина и специалност „Оториноларингология“. Успешно е положила изпит за докторантски минимум.

АКТУАЛНОСТ НА ТЕМАТА

Темата на дисертационния труд е удачно подбрана по отношение на значимост на проблема и актуалност в настоящия момент. Значимостта на онкологичните заболявания е все по-разпознаваема, както и предизвикателствата в мениджмънта на усложненията след ларингектомия. В допълнение все по-голямо внимание се обръща и на гласовата рехабилитация, като метод за подобряване качество на живот на тази популация пациенти. Именно в тази посока е разработен дисертационният труд.

ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

По съдържание и структура дисертационният труд отговаря на изискванията за защита на ОНС "Доктор". Написан е на 133 стандартни страници. Онагледен е с 36 фигури и 8 таблици. **Структурно** е разпределен в 5 основни части, предхождани от въведение.

Научният труд завършва с изводи, научни приноси, литература и приложения.

Научната разработка започва с въведение, в което д-р Спасова представя значимостта на избраната тема и необходимостта от нейното разработване.

Литературният обзор като съдържание, логическа структура и източници показва възможностите и уменията на д-р Спасова да работи с научни източници, да ги анализира критично и обобщава. Използвани са 290 източника. Всички те са релевантни за изследваната проблематика. Разгледани са с висока степен на прецизност ранните и късни усложнения при ларингектомирани пациенти и приложението на видеофлуороскопията при ларингектомирани пациенти. Подходящо е подбрана специализираната литература, която обективно представя разгледаните усложнения, ролята на видеофлуороскопията в хода на диагностичния процес при състояния специфични за ларингектомираните пациенти.

Логично са формулирани поставената цел и свързаните с нейното изпълнение 5 основни **задачи**. **Целта** е да се оценят възможностите и ролята на видеофлуороскопията в ранния и късния постоперативен период, както и за проследяване на пациентите след ларингектомия.

В глава **"Материал и методи"** прецизно е описан всеки един от методите и съответната таргетна група, при която е прилаган, подборът на участниците и критериите за включване. Това позволява детайлно да се проследи работата по всеки един етап.

Включени са 98 пациенти (91 мъже и 7 жени), след тотална ларингектомия. При 95 от тях хирургичното лечение е извършено в клиниката по УНГ болести на УМБАЛ "Св. Марина" гр. Варна, останалите трима са оперирани в други центрове в страната. Всички образни изследвания са провеждани в УМБАЛ "Св. Марина" - Варна. Детайлно са описани приложените оперативни техники, образни изследвания и извършените анализи: ларингектомия, пластика на неохипофарингеалния дефект, модифицирана техника Lichtenberger-Brown за трахеоезофагеална пункция, видеофлуороскопия и балонна дилатация под видеофлуороскопски контрол.

Представено е приложението на видеофлуороскопията за предоперативна оценка на локалния статус и избора на размера на гласовата протеза. При обработката на получените първични данни са използвани адекватни статистически методи, които дават възможност да бъдат изведени значими за практиката изводи. Анализът на събраните данни е представен компетентно и задълбочено в глави „Резултати“ и „Дискусия“, като е спазена логическата последователност на поставените задачи.

Резултатите от проучването са интерпретирани коректно по отношение на основните показатели. Детайлно са анализирани популационните характеристики на разгледаната кохорта: възрастово и полово разпределение, стадиране, рискови фактори и коморбидности, продължителност на болничния престой и видове реконструкция на неохипофаринкса. Подробно е представено приложението на видеофлуороскопията в ранния следоперативен период след ларингектомия - разпределението на пациентите според находката от изследването и клиничното проявление на фарингокутанните фистули. Въз основа на тези данни е формулирана хипотеза за влиянието на пластиката на неохипофаринкса върху развитието на фарингокутанна фистула, която се подлага на статистически анализ. При патологична находка от видеофлуороскопията, в ранния постоперативен период, отстраняването на назогастричната сонда и пероралният прием на храна и течности се отлагат, като се предприема консервативно лечение. При тази група пациенти хирургичните интервенции са били насочени към евакуиране на хематом, дренаж, дебридман, но не и към директно затваряне на формираната фистула. Отлично са представени находките идентифицирани видеофлуороскопски: дивертикул, стеноза на неохипофаринкса, фистулен ход, завършващ в меките тъкани, фарингокутанна фистула, парализа на подезичния нерв и други дефекти в изпълването. Представен е сравнителен анализ на вероятността за развитие на фарингокутанна фистула при пациенти подложени на предоперативна лъчетерапия, спрямо тези които не са били подложени на такава. Поради малкия брой пациенти - 4, е необходимо провеждането на допълнителен анализ с по-голяма кохорта, за да се оцени каква е ролята на лъчетерапията в развитието на фистулите. Като условна слабост на представения научен труд може да се посочи включването на единични казуистики или малки групи клинични случаи, които не позволяват достоверен системен анализ. Представената техника за балонна дилатация обичайно се прилага за лечение на езофагеални и гастроинтестинални стриктури. В един от разгледаните случаи при гласопротезиран пациент, поради невъзможна вокализация след имплантация на гласова протеза, е извършена балонна дилатация на стеноза на неохипофаринкса под видеофлуороскопски контрол. В резултат на тази процедура пациентът е постигнал успешна фонация. Това предполага, че тази техника може да се използва за лечение на стриктури на неохипофаринкса при ларингектомирани пациенти.

Описани са 2 случая при които видеофлуороскопската находка отхвърля наличието на фарингокутанна фистула, въпреки клиничните симптоми за развиваща се такава. В хода на диагностичния процес се установява, че се касае за чуждо тяло след ларингектомия. При описан друг случай отново видеофлуороскопски няма данни за екстралуминално разпределение на контрастна материя, докато клинично се наблюдават дренаж на гноевиден секрет и възпалителни промени в областта на оперативната рана. След провеждане на допълнителни изследвания и оперативна интервенция се установява, че

се касае за сером. Тези данни потвърждават твърдението, че видеофлуороскопията е високоинформативна при разглежданата кохорта пациенти.

Анализирани са размерите на неохипофаринкса при пациенти преди и след провеждане на постоперативна лъчетерапия. При всички пациенти видеофлуороскопски се установяват промени в размера на лумена, но тези промени не са еднозначни.

Представена е собствена модифицирана хирургична техника за имплантация на гласова протеза. Успехът на гласовата рехабилитация при ларингектомирани пациенти зависи от точно подбрания размер на гласовата протеза. Той е ключов фактор за добрата поносимост на устройството, поддръжката и ефективната му употреба. Описан е видеофлуороскопски асистиран метод за предоперативна оценка на анатомията и обективизиране промените в дължината на трахеоезофагеалната фистула. До момента в литературата няма съобщения за подобно приложение на видеофлуороскопията. Направените **изводи** отразяват в синтезиран вид основните аспекти на проведеното изследване.

Резултатите от проведеното проучване дават възможност д-р Спасова да формулира приноси с оригинален и практически-приложен характер. Извършен е подробен литературен анализ на приложението на ВФС при ларингектомирани пациенти като част от системен клиничен подход. Представен е алгоритъм за провеждане на ВФС при ларингектомирани пациенти с цел идентифициране на усложнения и оптимизиране на терапевтичното поведение и постоперативния период след ларингектомия. Подобен системен подход се въвежда за първи път у нас и демонстрира потенциал за въвеждане в клиничната практика и в други хирургични центрове у нас. Представено е приложението на ВФС за определяне размера на гласовата протеза преди трахеоезофагеална пункция и при съмнения за ранна постоперативна малпозиция, ликаж или реакции около протезата.

Разработката може да се определи като новаторска за ларингологичната практика в България. Анализира се ролята на ВФС при предоперативно планиране и проследяването на ларингектомирани пациенти, подложени на гласова рехабилитация чрез гласова протеза по собствена модифицирана хирургична техника.

Установява се, че пострадиационната дисфагия не се дължи на стеноза на НХФ.

Видеофлуороскопски не се установяват доловими еднозначни промени в лумена на неохипофаринкса. Това е първото подобно системно проучване, за което към момента не се откриват аналози в достъпната световна литература.

ПОЗНАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА

Д-р Спасова показва отлично познаване на проблема, което се демонстрира от логическата структура на дисертационния труд, от добре структурирания литературен обзор, коректно формулираните цел и задачи, умелото сметане на изследователски методи и компетентен анализ на получените резултати.

АВТОРЕФЕРАТ

Авторефератът по структура и съдържание отговаря на изискванията и отразява основните резултати, получени при изпълнението на поставените цел и задачи.

ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Д-р Спасова представя 3 пълнотекстови публикации в научни издания - в списание "Journal of Otolaryngology - Head & Neck Surgery", "Cureus" и "MedInfo". Част от разработения дисертационен труд е представен на три международни и един национален научни форуми.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение представената дисертация от д-р Благовеста Христова Спасова съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и покриват изискванията за присъждане на ОНС "Доктор". Изследването е прецизно от гледна точка на избор на методики, статистическа обработка на данните, процедура и дизайн. Обобщените изводи са точни и категорично подкрепени от получените резултати. Езикът и стилът, на който е написана дисертацията е ясен, разбираем и издържан в научно отношение. Всичко това ми дава право и основание да дам своята положителна оценка за проведеното изследване и да предложа на почитаемото научно жури да присъди ОНС „Доктор“ на д-р Благовеста Спасова по научната специалност „Отоларингология“ професионално направление 7.1. Медицина; област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт.

27.05.2024 г.
гр. Плевен

Изготвил:

/доц.д-р Александър Вълков д.м./

Заличено на основание чл. 5, §1, б. „В“ от Регламент (ЕС) 2016/679
--